

ศึกษาเรื่อง “การใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์สำหรับเด็กและเยาวชนในชั้นศาล” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษา (1) รูปแบบและวิธีดำเนินการการจัดประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนในชั้นศาลรับฟ้องที่เหมาะสมกับประเทศไทย (2) ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การจัดประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนในชั้นศาลรับฟ้อง ไม่ประสบความสำเร็จ (3) ทศนคติ ความคาดหวัง ความต้องการ และข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนในชั้นศาลรับฟ้อง โดยใช้วิธีการการวิจัยผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการศึกษจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ด้วยการเจนนับ “แนวคิด” ที่เป็นประเด็นของการศึกษา ตามที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ และการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการแจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน แล้วใช้การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติ $t - test$ และ $F - test$

ผลการศึกษา

1. รูปแบบและวิธีดำเนินการการจัดประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนในชั้นศาลรับฟ้องที่เหมาะสมกับประเทศไทย ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญในการขับเคลื่อนให้ประสบความสำเร็จ 6 ประการ คือ (1) การกำหนดหลักเกณฑ์ที่เป็นประโยชน์สำหรับเด็กและเยาวชน (2) ประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน เพื่อหาแนวทางบำบัด แก้ไข และป้องกัน เด็กและเยาวชนให้เป็นคนดีและไม่กลับมากระทำผิดซ้ำอีก (3) การพิจารณาสรุป ลงนามในหนังสือข้อตกลงในศาล (4) การดำเนินการตามข้อตกลง (5) การติดตามประเมินผล ในรูปคณะกรรมการติดตามประเมินผล (6) การลบประวัติอาชญากรรม เมื่อเด็กและเยาวชนได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขแล้ว

2. ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การจัดประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนในชั้นศาลรับฟ้อง ไม่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านนโยบาย การเน้นปริมาณมากเกินไป ขาดการติดตามประเมินผล ขาดความเข้าใจในเป้าหมายสำคัญของการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์สำหรับเด็กและเยาวชนในชั้นศาล ข้อจำกัดของ ข้อตกลงไม่ศักดิ์สิทธิ์ และขาดการประชาสัมพันธ์

3. ส่วนใหญ่เห็นด้วยในการนำกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนเชิงสมานฉันท์มาใช้ในชั้นศาล เนื่องจากเห็นว่าทำให้โอกาสและให้อภัยที่ทำให้สามารถคืนคนดีสู่สังคมให้ประสบผลสำเร็จได้ นอกจากนี้ยังเห็นว่าเป็นเรื่องที่ดีที่จะอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนโดยที่ประชาชนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้ง่ายขึ้น ควรมีประชาสัมพันธ์ในการให้ความรู้ถึงหลักการและวิธีคิด ข้อดี และข้อเสียของการนำคดีเข้าสู่ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ทั้งนี้ ภาคชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง และต้องมีกฎระเบียบให้องค์กรที่เกี่ยวข้อง